

13/02/2020

## Panoràmica de la traducció audiovisual del xinès a Espanya



El cinema constitueix un aspecte cabdal de la cultura i, com a tal, pot convertir-se en una font essencial del poder suau (*soft power*) d'un país. La traducció audiovisual ha esdevingut, per tant, un dels principals mitjans de comunicació entre cultures. Així ho ha corroborat el grup de recerca TransMedia Catalonia de la UAB que ha estudiat la recepció del cinema xinès a Espanya des dels anys 70 a l'actualitat per avaluar-la i analitzar quina és la imatge de la societat xinesa que mitjançant aquest cinema es projecta a Espanya.

El volum de pel·lícules xineses que arriba a l'audiència espanyola és petit en comparació amb les produccions de països com els EUA, però en termes de quota de mercat la posició del cinema xinès és força similar a la d'altres indústries cinematogràfiques asiàtiques, com ara les del Japó o Corea. Malgrat el poc pes en termes relatius del cinema xinès a Espanya, el cinema continua essent una eina molt poderosa per estendre ponts entre aquestes dues cultures. Així doncs, amb el repte d'oferir una visió panoràmica de la situació del cinema xinès a Espanya mitjançant la traducció audiovisual, el grup de recerca [TransMedia Catalonia de la UAB](#) va crear una base de dades de 500 pel·lícules xineses traduïdes al castellà. Per a cada pel·lícula, van recollir diferents tipus d'informació organitzada en tres blocs: en primer lloc, dades sobre les pel·lícules originals en xinès; en segon lloc, dades sobre les pel·lícules traduïdes; i, finalment,

informació sobre paratextos relacionats amb cada pel·lícula en xinès, castellà i anglès. Mitjançant una anàlisi quantitativa i qualitativa de les dades, s'han pogut traçar les principals tendències de la traducció audiovisual del cinema xinès a Espanya des de mitjans dels anys setanta fins al 2017.

Els resultats mostren que, com és el cas a d'altres països occidentals, Espanya ha estat exposada principalment a dos tipus de pel·lícules xineses: les d'arts marcial i els drames, provinents especialment de Hong Kong i de la Xina continental, respectivament. Altres gèneres, com ara l'animació o la comèdia, són encara escassos i caldrà veure si la situació canvia en el futur. Els directors més prolífics són Zhang Yimou, seguit d'altres figures de les anomenades Cinquena i Sisena Generació de cineastes xinesos provinents de la Xina continental, diversos directors de pel·lícules d'arts marcial de Hong Kong com ara Sammo Hung o Tsui Hark, i un parell de noms taiwanesos, com els d'Ang Lee o Hou Hsiao-Hsien. Malgrat que el nombre de festivals que projecten cinema xinès ha augmentat en els darrers anys, el públic no ha seguit la mateixa tendència. També és destacable una altra tendència positiva identificada, com és la reducció del temps entre el llançament de les pel·lícules en xinès i la seva traducció al castellà o al català, fins al punt que moltes pel·lícules es projecten el mateix any als dos llocs. Tenint en compte el nombre d'espectadors, les pel·lícules amb més èxit són totes aquelles d'arts marcial que es van mostrar per primera vegada als anys setanta i vuitanta. Es pot concloure, doncs, que la imatge reflectida pel cinema xinès a Espanya està fortament marcada per les arts marcial i, en menor mesura, pels drames històrics i rurals dirigits per Zhang Yimou. En definitiva, les obres que arriben a Espanya projecten una imatge reduccionista de la cultura xinesa, ja que criden l'atenció del públic sobre períodes històrics i pràctiques culturals que no donen una visió realista de la veritable diversitat de la Xina i poden reforçar els prejudicis existents sobre els xinesos.

Tot i que la traducció audiovisual és un element crucial en la introducció de pel·lícules xineses al públic espanyol, l'estudi ha revelat que hi ha una gran manca d'informació sobre els traductors, el procés de traducció i la modalitat de traducció (subtitulació o doblatge). En aquest sentit, considerem que aquest tema mereix més atenció per tal de dilucidar el seu possible impacte en la qualitat i, al seu torn, en la recepció, ja que aquests factors poden afectar l'opinió que té l'audiència espanyola del cinema xinès.

Aquest estudi tenia com a objectiu omplir el buit existent pel que fa a la recerca en traducció audiovisual en tant que fenomen d'intercanvi intercultural entre la Xina i Espanya. Ara bé, atès que la indústria cinematogràfica és dinàmica i cada any hi ha noves pel·lícules xineses al mercat, la base de dades elaborada continuarà creixent amb noves entrades i informació nova perquè puguem oferir sempre una imatge al més actualitzada possible del cinema xinès a Espanya. Mentrestant, les preguntes importants que queden pendents de respondre podrien constituir el punt de partida per a futures investigacions. D'una banda, seria interessant analitzar més aspectes de la recepció, començant pel perfil del públic, però també aprofundir més en el procés de traducció en sí. D'altra banda, caldria investigar amb més detall la diversificació i les característiques dels canals mitjançant els quals les pel·lícules xineses ens arriben i són consumides actualment per l'audiència espanyola. En aquest sentit, la base de dades consultable en accés obert és un projecte dinàmic que no para de créixer i que ens permetrà continuar investigant l'evolució del cinema xinès a Espanya en el futur.

Helena Casas-Tost i Sara Rovira-Esteva

Departament de Traducció i d'Interpretació i d'Estudis de l'Àsia Oriental

Universitat Autònoma de Barcelona

### Referències

Casas-Tost, Helena; Rovira-Esteva, Sara. 2019. "**Chinese cinema in Spain: an overview through audiovisual translation**". *Babel. International Journal of Translation*, 65 (4): 582-604  
<https://doi.org/10.1075/babel.00109.cas>

[View low-bandwidth version](#)